

မဖြူမာနှိုင်းငံ တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်များ၏ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစီမံခန့်ခွဲမှု

(ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး)

မိတ်ဆက်

- အစိုးရမူဝါဒရည်ရွယ်ချက်များ အထမမြောက်စရေး အကန့်အသတ်မငြိရှိသည့် ဘဏ္ဍာရင်းမမြဲများ ခွဲဝဲသုံးစွဲ
  - ဘဏ္ဍာရင်းမမြဲများ ရှာဖွေခြင်း၊ ပြန်လည်သုံးစွဲခြင်း - ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒ
- အားကောင်းသည် ပြည့်သူဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုက အစိုးရ၏ရည်မှန်းချက်များ ဦးစားပေး ချမှတ်ခြင်း၊ ဘဏ္ဍာငွေ ထိရောက်မှုတစွာ သုံးစွဲခြင်းတို့အတွက် အရေးပါ
  - ပြည့်သူကဏ္ဍ အသုံးစရိတ်များ၏ အရည်အသွေးကောင်းမွန်လာစေခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ သာတူညီမျှဖြစ်ရေးနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျှော့ချရေး

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ စီးပွားရေးအခြေအနေ

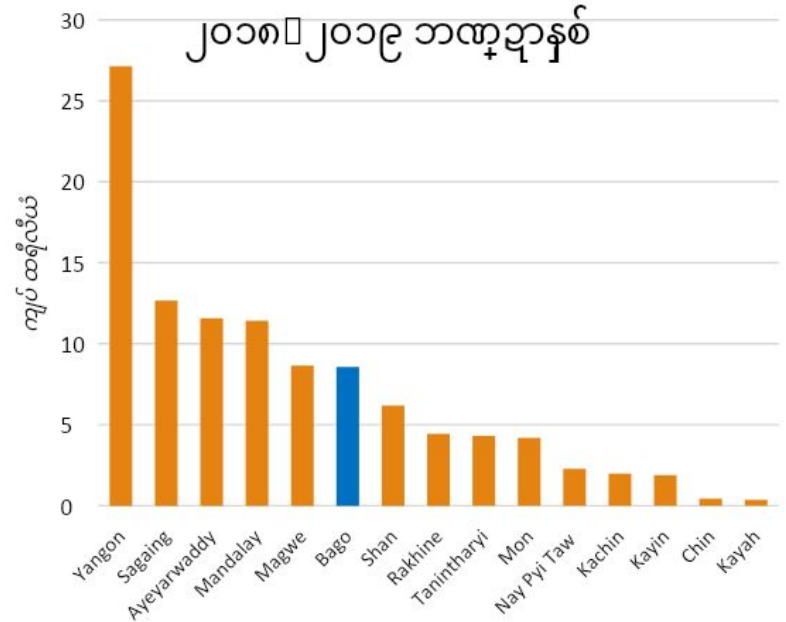

- ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးမှာ မန္တမာနိုင်ငံ၏ တောင်ဘက်ကျသည့် အလယ်ပိုင်းတွင် တည်ရှိပြီး တိုင်းဒေသကြီး ပညာရေး နှင့် နေပြည်တော် ပညာရေးစု နယ်မြေတို့နှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်လျက်ရှိ
- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးအချက်အခြေဖြစ်သည့် ရန်ကုန်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးမို့ကြာော်ဖြစ်သည့် နေပြည်တော်တို့အကားတွင် တည်ရှိ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ စီးပွားရေးအခြေအနေ

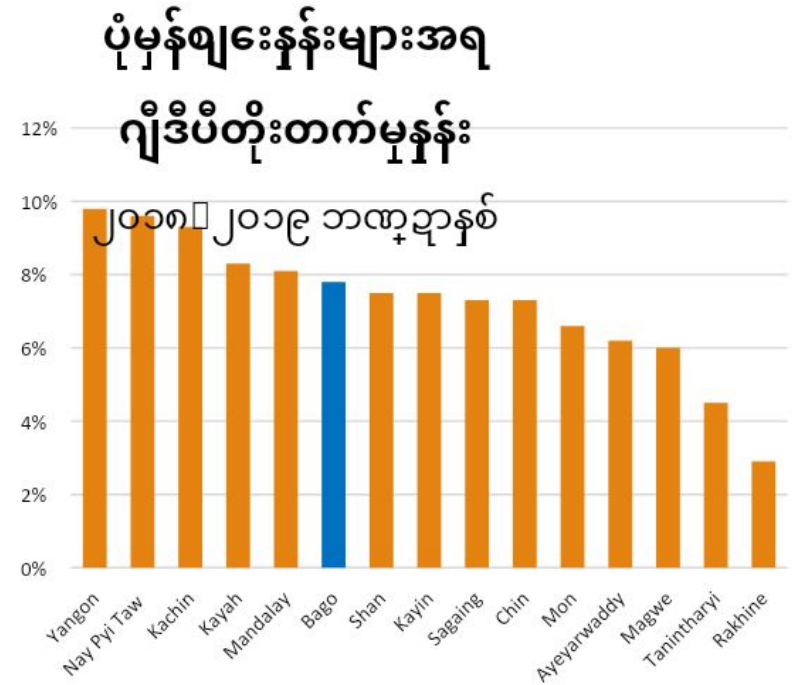
- ဂျီဒီပီအရွယ်အစားအားဖွင့် ကျပ် ၈.၅၇ ထရီလီယံ ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ဂျီဒီပီ၏ ၈.၁% နှင့်ညီမျှ
- တစ်ဦးကျထုတ်လုပ်မှုနှင့်ဝန်ဆောင်မှုတန်ဖိုး ၁.၇၄ သန်း

ဂျီဒီပီ နှစ်အလိုက်ဈေးနှုန်းများအရ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ စီးပွားရေးအခြေအနေ

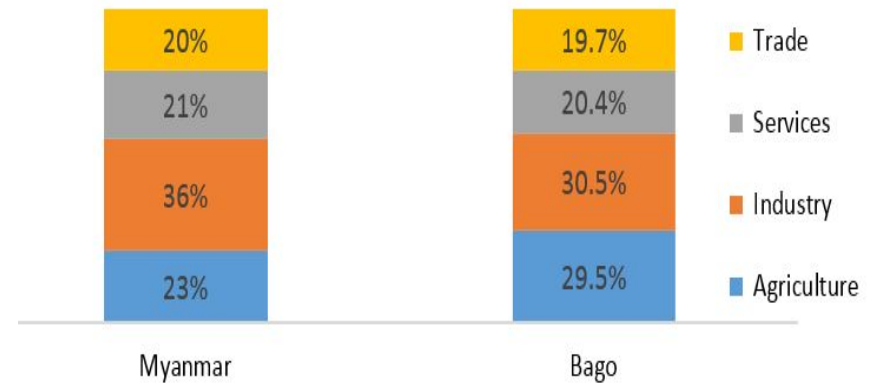
- ဂျီဒီပီအရွယ်အစားအားဖွင့် ကျပ် ၈.၅၇ ထရီလီယံ ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ဂျီဒီပီ၏ ၈.၁% နှင့်ညီမျှ
- တစ်ဦးကျထုတ်လုပ်မှုနှင့်ဝန်ဆောင်မှုတန်ဖိုး ၁.၇၄ သန်း
- အမှန်ဂျီဒီပီတိုးတက်နှုန်းမှာ ၂၀၁၈-၁၉ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ၇.၈ % တိုးတက်မည်မျှော်မှန်း

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ စီးပွားရေးအခြေအနေ

ပြည်ထောင်စု နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ဒီပီ
၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်

ကဏ္ဍ	GDP တွင် ပါဝင်မှု %	တိုးတက်နှုန်း (nominal)
လယ်ယာကဏ္ဍ	၂၉.၅ %	၃.၈ %
စက်မှုကဏ္ဍ	၃၀.၅ %	၁၁.၂ %
ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍ	၂၀.၄ %	၉.၁ %
ကုန်သွယ်ရေး	၁၉.၇ %	၇.၈ %

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေ

- စုစုပေါင်းသုံးငွေနှင့် ရငွေများသည် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး တည်ငြိမ်လျက်
- နှစ်အလိုက် အသုံးစရိတ် ၂ % တက်လာ (အမှန်တိုင်းနှုန်း ကျ)
- လိုငွေဖြည့်လွှဲပံ့ပိုးခြင်းထောက်ပံ့ငွေ မငြိတက်လာ
- ဒေသတွင်းဂျီဒီပီ၏ ၁.၅ ရာခိုင်နှုန်း
- တိုင်းဒေသကြီး ပညာရေးအစိုးရများမှာ ပညာရေးထောက်ပံ့မှု လွှဲပံ့ခြင်းထောက်ပံ့ငွေအပေါ် မှီခိုလျက်ရှိ
- အကျိုးဆက်အနုပေးငွေ ၎င်းထောက်ပံ့ငွေပမာဏက အသုံးစရိတ်အတွက် မည်မျှသုံးစွဲနိုင်မည်ကို အဓိက လွှမ်းမိုးဆုံးမကြိမ်

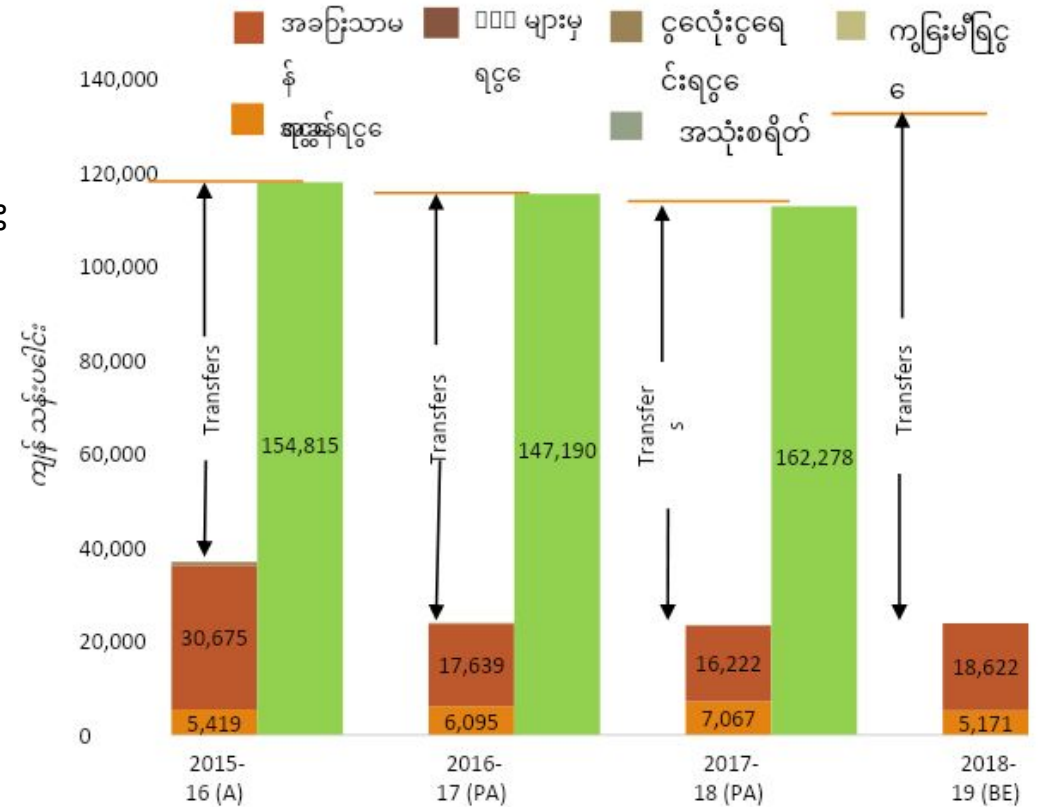
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ

(ကျပ်သန်းပေါင်း)				
	2015-16 (A)	2016-17 (PA)	2017-18 (PA)	2018-19 (BE)
သာမန်ရငွေ	45,392	27,463	36,561	33,897
ငွေလုံးငွေရင်းရငွေ	727	128	38	
ကျွန်းမီရငွေ	63			
စုစုပေါင်း ရငွေ	46,182	27,591	36,599	33,897
သာမန်အသုံးစရိတ်	67,019	60,716	66,767	70,213
ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်	87,732	86,474	95,511	95,613
ကျွန်းမီအသုံးစရိတ်	63			
စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်	154,815	147,190	162,278	165,826
လိုငွေ	108,633	119,599	125,679	131,928
ဂျီဒီပီ (နှစ်အလိုက်ဈေးနှုန်း)	5,930,000	6,719,000	7,663,000	8,572,000
လိုငွေ - ဂျီဒီပီ အချိုး	1.8%	1.8%	1.6%	1.5%
ထောက်ပံ့ငွေ	117,778	115,324	112,708	131,928

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေ

- ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေမှာ ကျဆင်း
- ၂၀၁၈-၁၉ ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် နှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် ၃၆ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်း
- ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ စုစုပေါင်းမှာ အသုံးစရိတ်၏ ၇၇ ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၈-၁၉ ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ၈၆ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ရောက်ရှိ
- လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေမှရငွေမှာ တိုင်းဒေသကြီး ကိုယ်တိုင် ရှာဖွေရငွေ၏ ၆ ဆခန့်

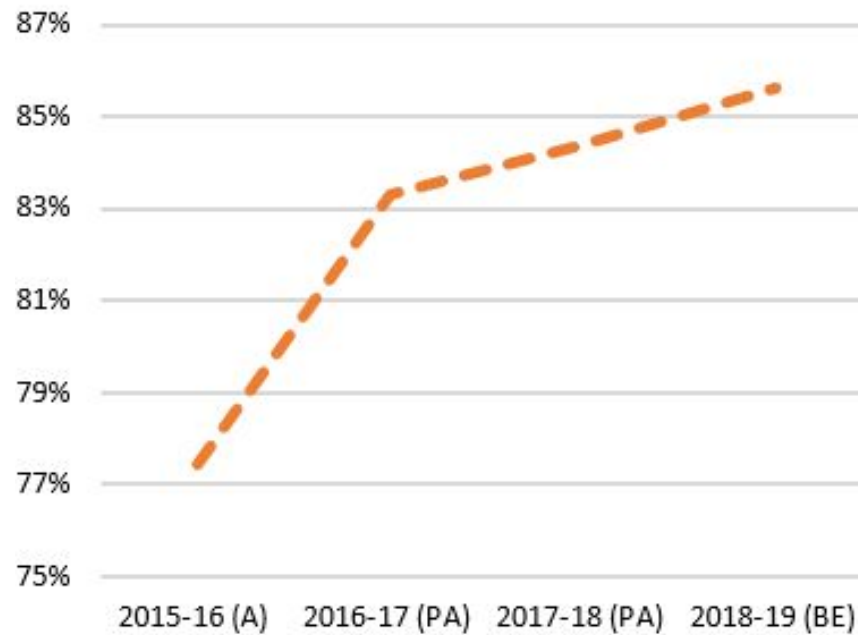
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေ

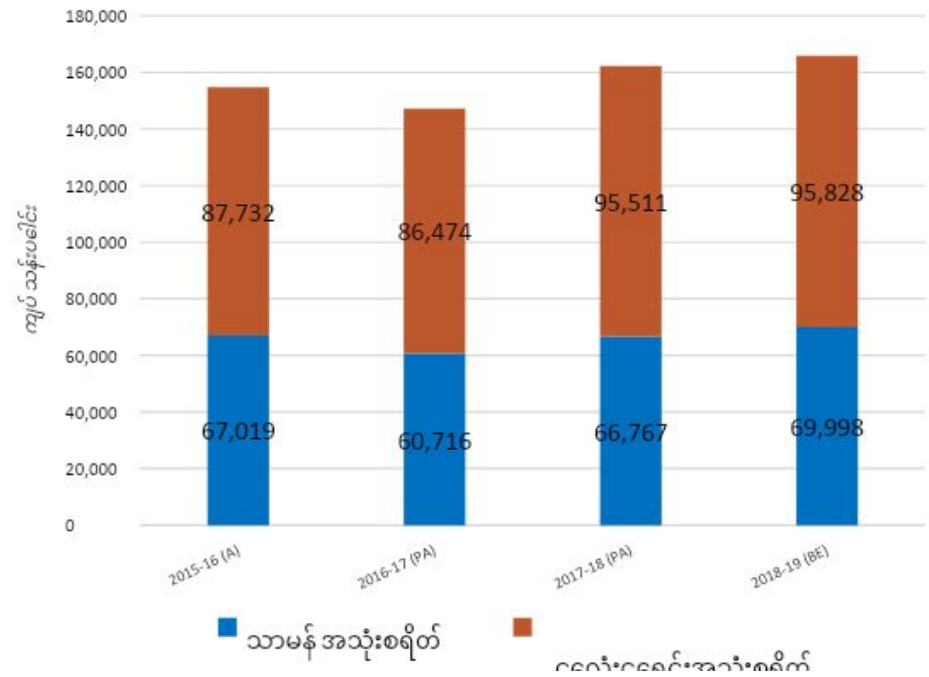
စုစုပေါင်းအသုံးစရိတ်တွင် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများ ပါဝင်မှု ရာခိုင်နှုန်း

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေ

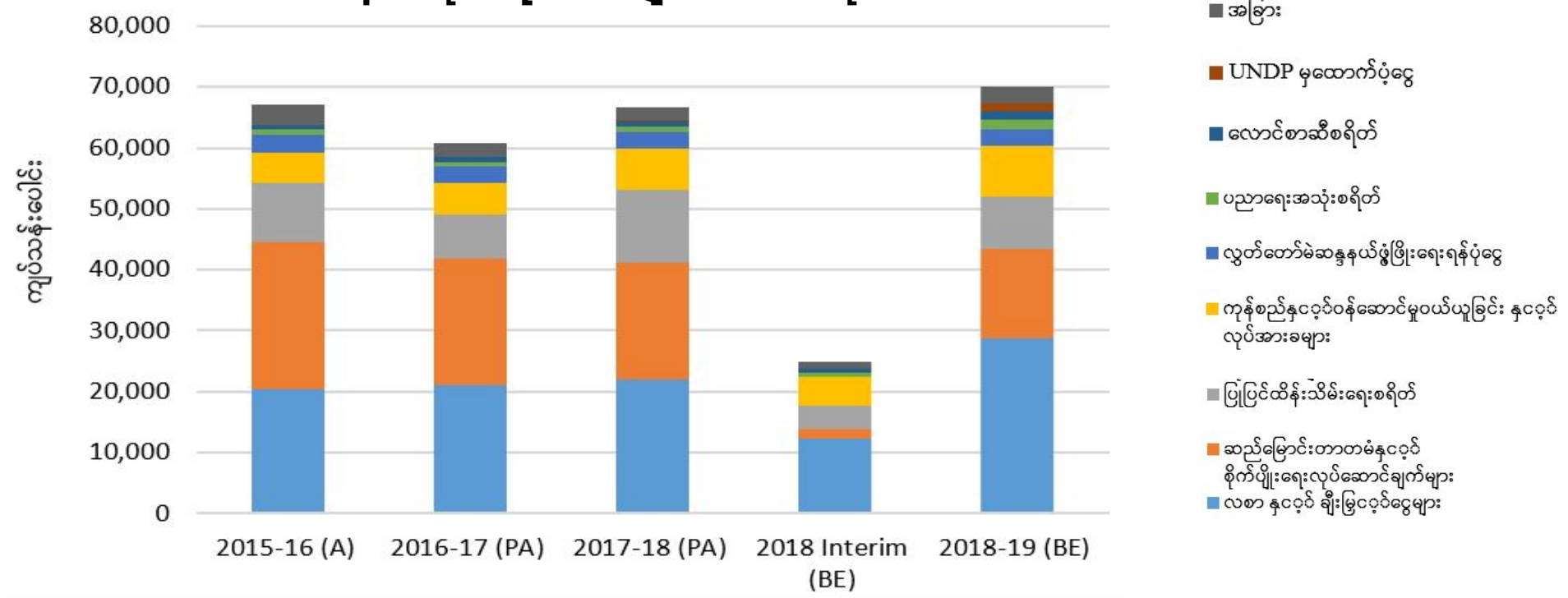
- သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ် သုံးစွဲမှုများ မငြိတက်
- ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်မှာ ၂၀၁၈-၁၉ ခု၊ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် တွင် ကျပ် ၉၆ ဘီလီယံသို့ မငြိတက်
- တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဝန်ထမ်းလစာစရိတ် တိုးမြှင့်မှုများ ကြောင့် သာမန်အသုံးစရိတ်မှာ ၂၀၁၅-၁၆ တွင် ကျပ် ၆၇ ဘီလီယံမှ ၇၀ ဘီလီယံ သို့ အနည်းငယ် မငြိတက်ခဲ့
- သာမန်အသုံးစရိတ်အောက်ရှိ ဝန်ထမ်းလစာစရိတ်များမှာ ၂၉ ဘီလီယံမှ ၄၀ ဘီလီယံသို့ မငြိတက်ခဲ့

သာမန်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်

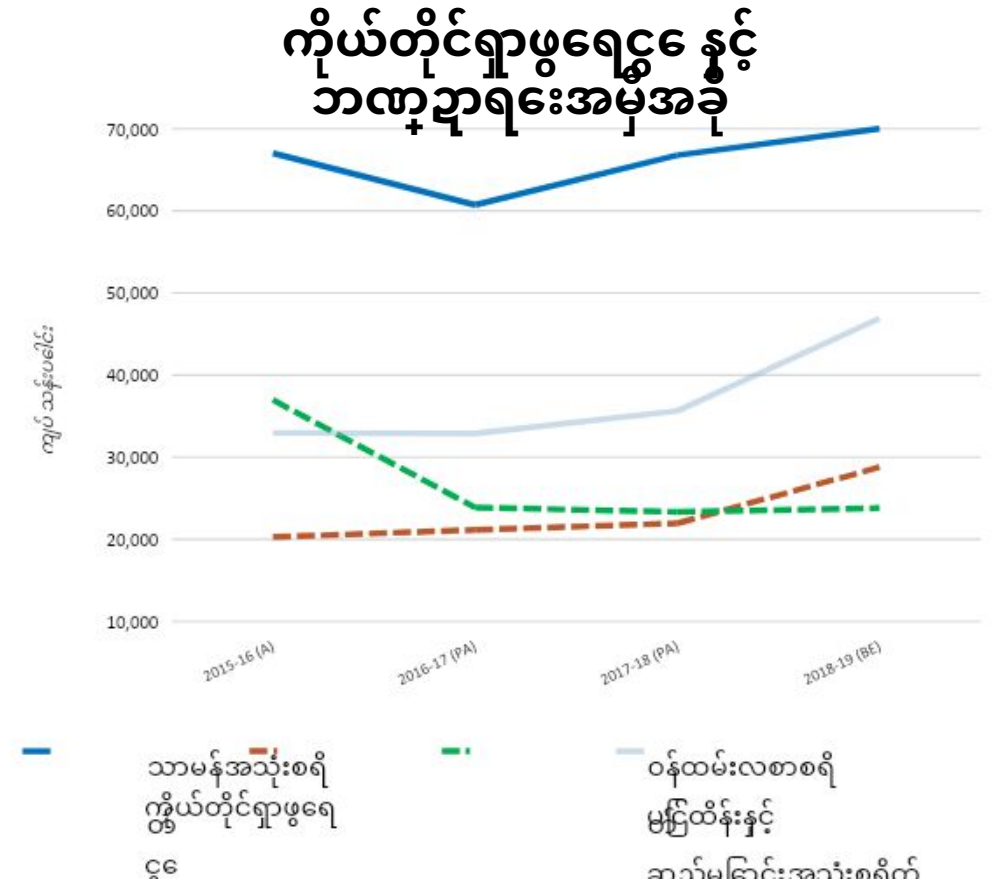
သာမန်အသုံးစရိတ်

သာမန်အသုံးစရိတ် အမျိုးအစားအလိုက်

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေ

- ဘဏ္ဍာရေးအမှီအခိုကင်းမှု
  - အစိုးရစနစ်တစ်ရပ်လည်ပတ်ရေးအတွက် မဖွံ့ဖြိုးသေးသည့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးရာ အသုံးစရိတ်များ
  - နှင့်
  - ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေများ

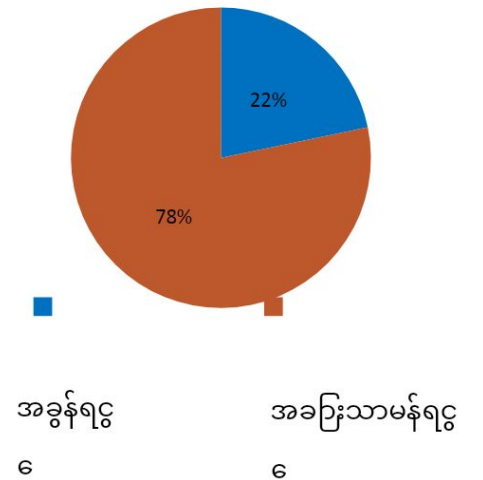

- တိုင်းဒေသကြီး၏ ရငွေရှာဖွေနိုင်စွမ်း နှင့် တိုးတက်လာနိုင်သည့်အခွင့်အလမ်းများကို အဓိကတင်ပမည်ဖြစ်
- လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများ၏ သဘာဝတရားများကို အကျဉ်းချုံးသာဖော်ပြ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေများ

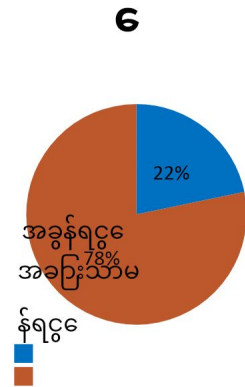
- ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေများ
  - အခွန်အကောက်ရငွေ - ၂၂ %
  - အခွန်မဟုတ်သည့် အခြားသာမန်ရငွေ - ၇၈ %
  - ၂၀၁၈-၁၉ တွင် ငွေလုံးငွေရောင်းရငွေနှင့် ကွမ်းမီရငွေများကို လျာထားခငြ်းမ

ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေ

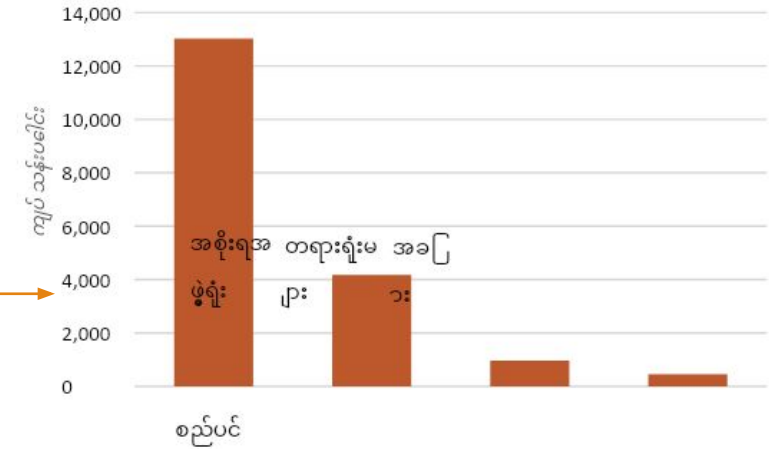

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေများ

ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေ

ဌာနအလိုက် အခင်းသားရငွေ

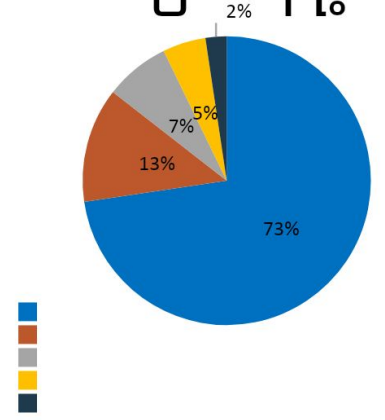

- စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ နှင့် အစိုးရအဖွဲ့၏ရငွေမှာ အခင်းသားရငွေများ ၏ ၉၂ ရာခိုင်နှုန်း

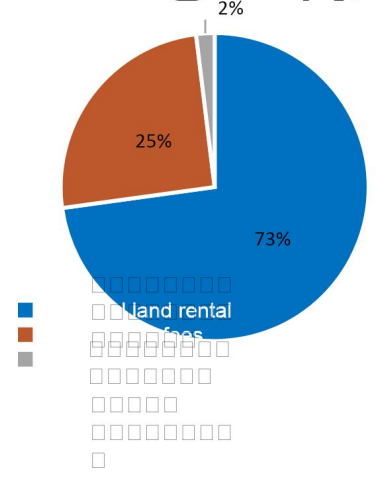
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ အခင်းသားမန်ရငွေများ

- အခွင့်အရေးလိုင်စင်များ ရောင်းချခင်းမှရငွေများက အခွန်မဟုတ်သည့် အခင်း သားမန်ရငွေ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေများ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း
- အရေးပါသည့် ဘဏ္ဍာငွေလမ်းဖွဲ့သစ်လည်း ဈေးကွက်အတွင်း ယှဉ်ပြိုင်မှုကို လျော့ကျစေ
  - တရားမျှတမှု
  - ရရှိသည့်တည်တံ့နိုင်မှု
  - ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
- လက်ရှိတွင် တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း ပစ္စည်းခွန်ကောက်ခံရရှိငွေမှာ ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးလိုင်စင်များရောင်းချမှုမှရငွေထက် ၁၆ ဆ လျော့နည်း

စည်ပင် အခင်းသားမန်ရငွေ

အစိုးရအဖွဲ့ရုံး အခင်းသားမန်ရငွေ

■ အခွင့်အရေးလိုင်စင်ရငွေ
■ ငှားရမ်းခ ရငွေများ
■ ဝန်ဆောင်ခင်းမှ ရငွေများ
■ စီးပွားရေးလိုင်စင် ရငွေများ
■ အခင်း သားမန်ရငွေ

အခွန် vs အခ

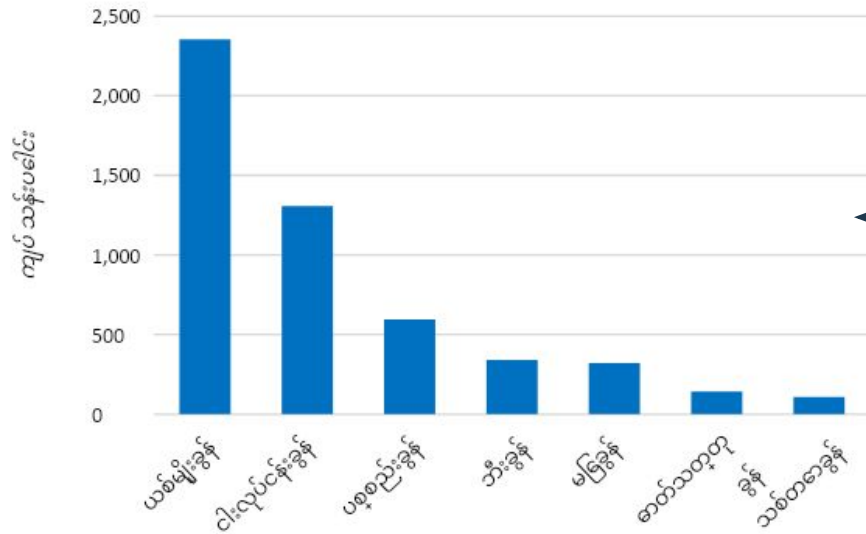
- အမျိုးအစား ရောပေါင်းစုထုတ်သောသဘာဝ

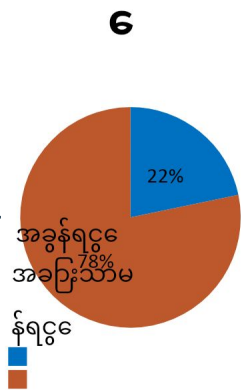

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေများ

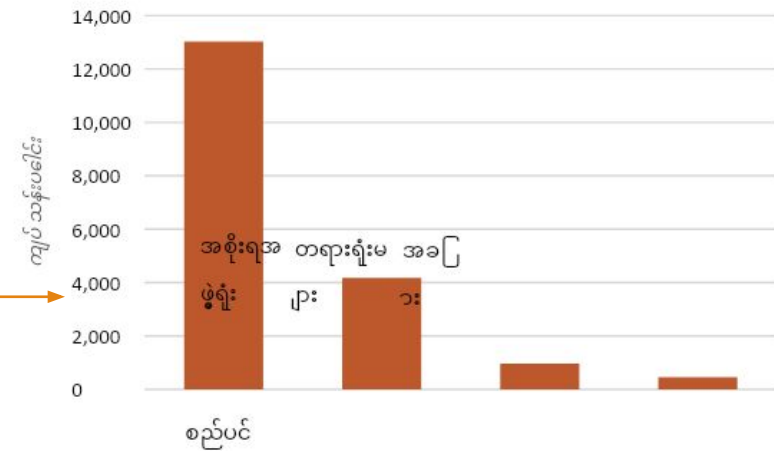
အမျိုးအစားအလိုက် အခွန်ကောက်ခံရငွေ

ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေ

ဌာနအလိုက် အခင်းသားရငွေ

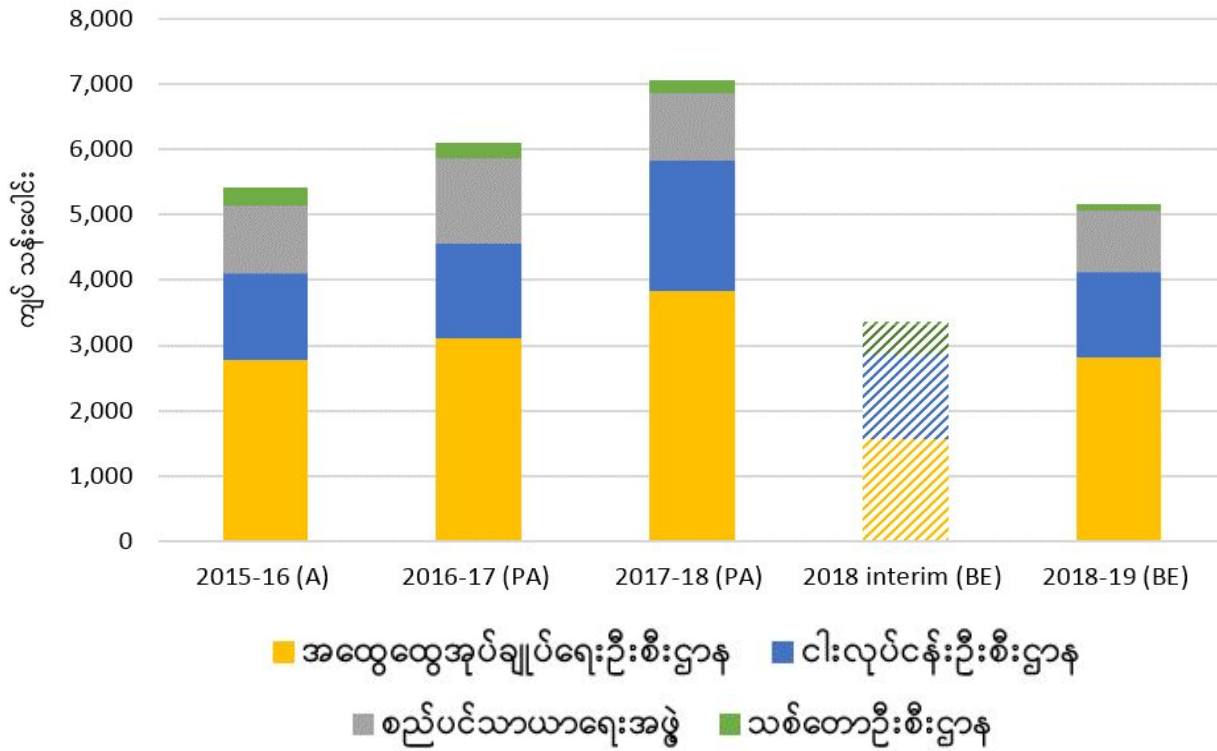

- ယစ်မျိုးခွန်နှင့် ငါးလုပ်ငန်းခွန် တို့က အခွန်ရငွေ၏ ၇၀ % ကျော်

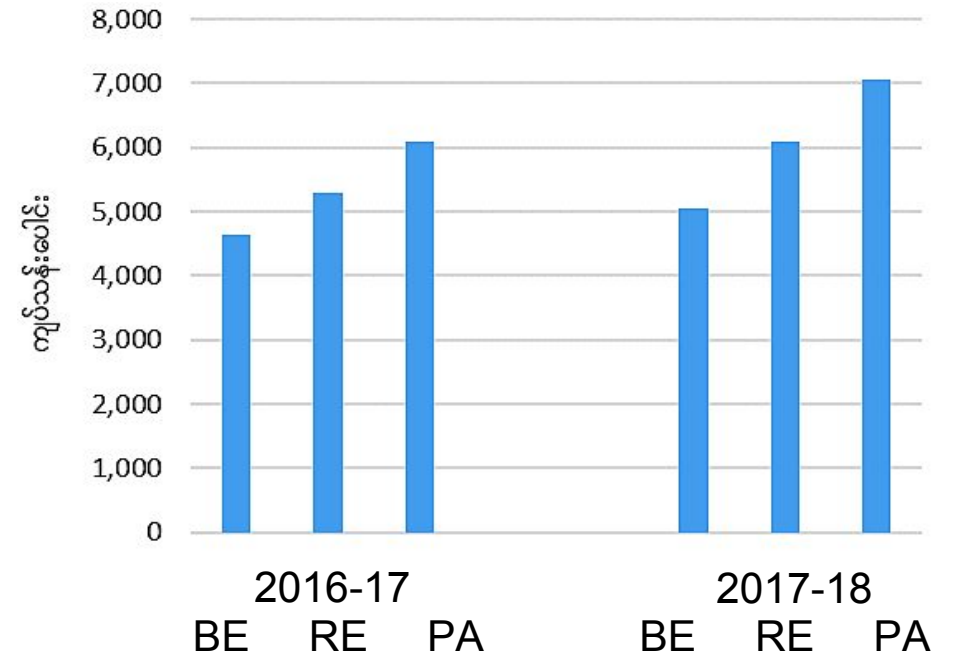
- စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ နှင့် အစိုးရအဖွဲ့၏ရငွေမှာ အခင်းသားရငွေများ ၏ ၉၂ ရာခိုင်နှုန်း
- အမျိုးအစား ရတနာပစ္စည်းကုန်သွယ်ရေးကဏ္ဍ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ အခွန်ရငွေများ

နှစ်အလိုက် အခွန်ရငွေများ

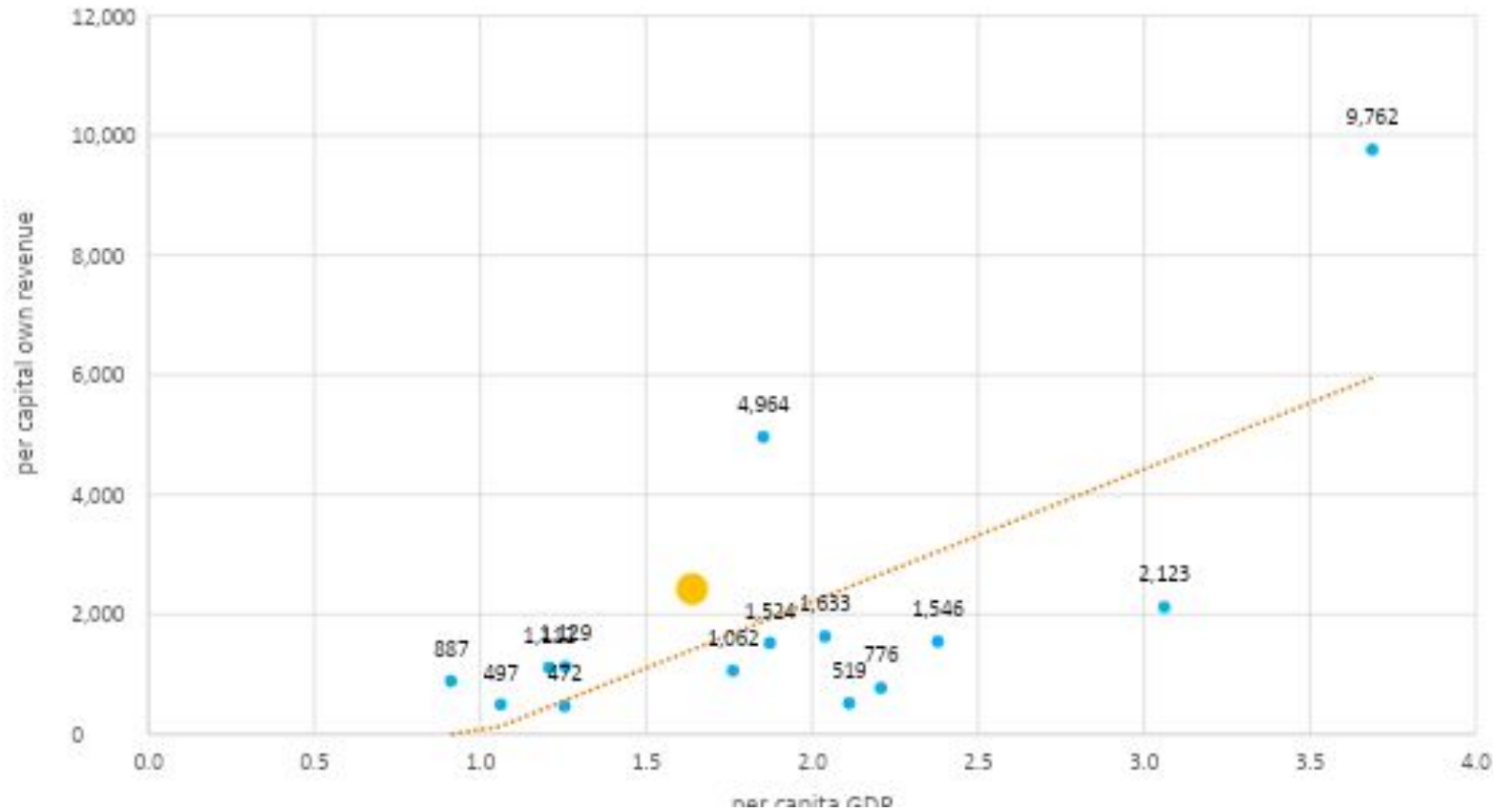

အခွန်ရငွေ ပြင်ဆင်ခန့်မှန်းချက်များ

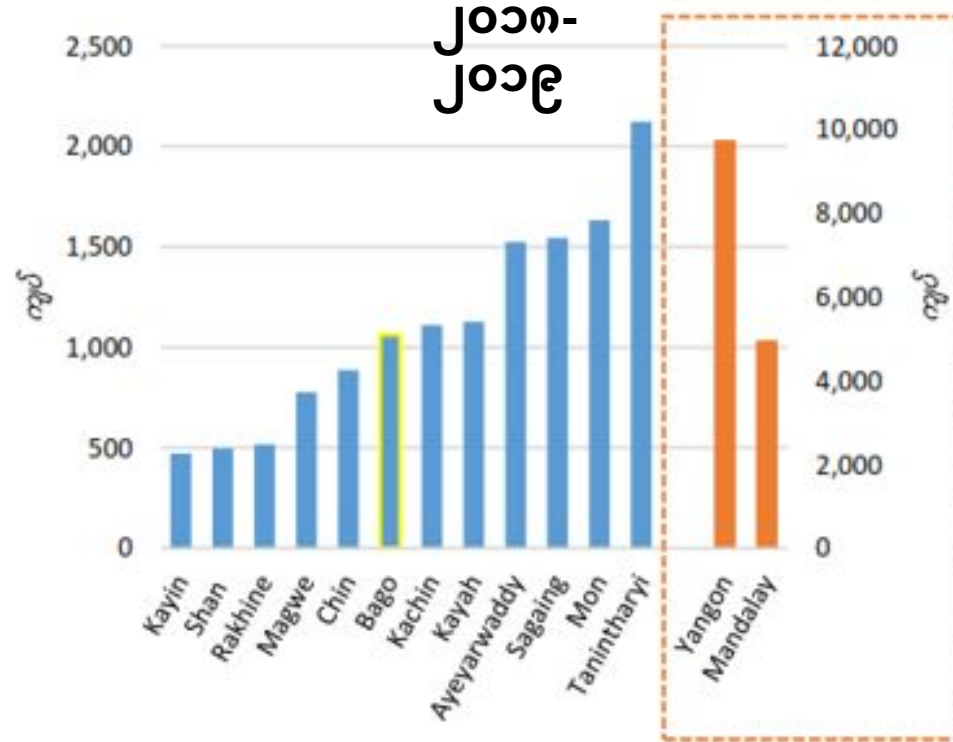
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ အခွန်ရငွေများ

ပညာရေးနှင့်တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် တစ်ဦးကျ ဂျီဒီပီ နှင့် တစ်ဦးကျအခွန်ဝင်ငွေ

တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်အလိုက် လူတစ်ဦးကျ အခွန်ရငွေ

တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်ဘတ်ဂျက်အလိုက်
လူတစ်ဦးကျ အခွန်ရငွေ

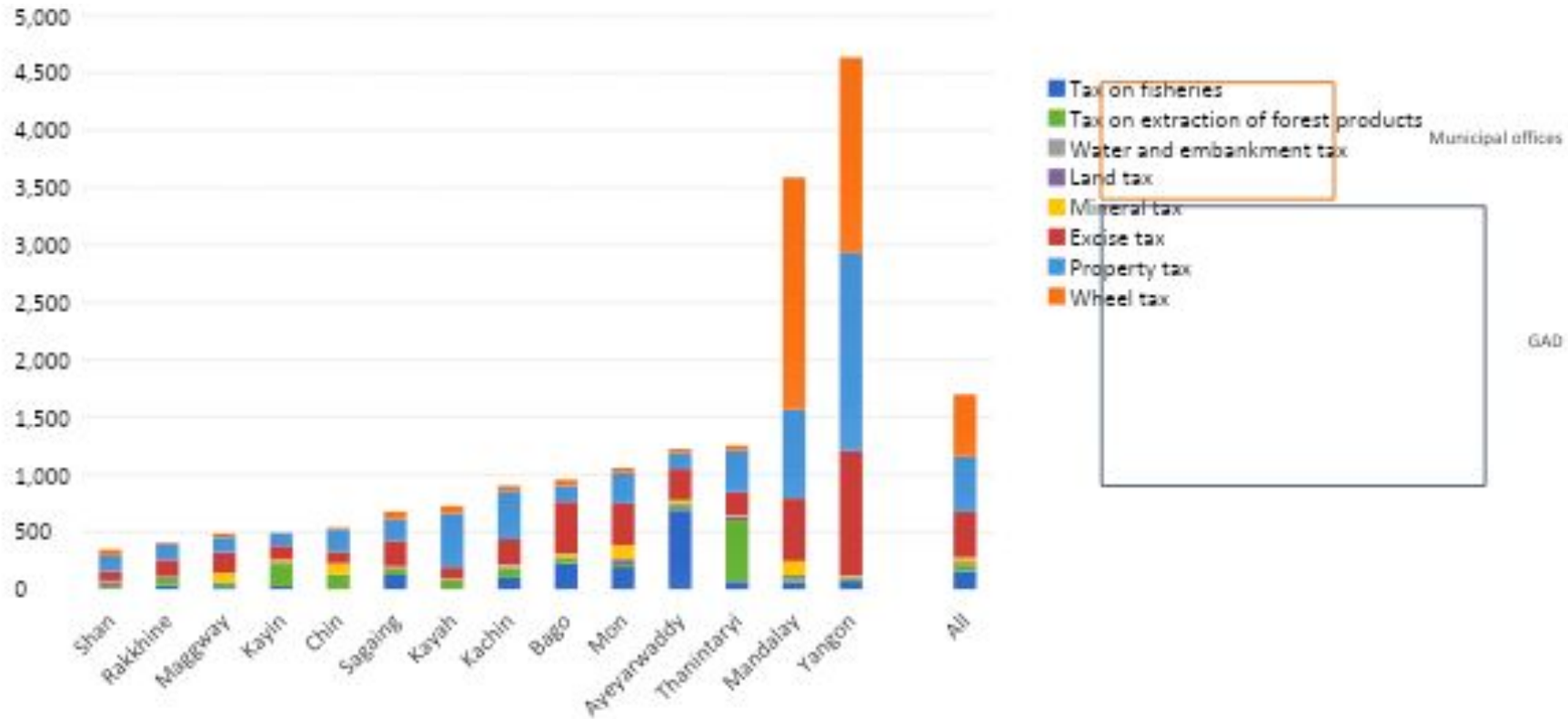
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ အခွန်ရငွေများ

- အခွန်ကောက်ခံခြင်းအတွက် ကုန်ကျစရိတ်နှင့် ဖြေနိုင်ချေရှိသည့် (တိုးတက်လာနိုင်သည့်) အခွန်အခြေတို့ ကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားလျှင် အခွန်အကောက်စွမ်းဆောင်နိုင်ရည်အားနည်းမှုကို ပို၍မငြိသာနိုင်
- ဒေသနုတရအခွန်အကောက် ၈ မျိုးကို ဌာန ၄ ခုက ကောက်ခံ
- အခွန်ကောက်ခံရရှိမှု လူတစ်ဦးကျလျှင် ကျပ် ၁၀၀၀ ဝန်းကျင်အတွက် မတူညီသည့်ဌာန ၄ ခုက ကောက်ခံ လျက် ရှိသည်ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျှင် အခွန်စနစ် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် ကုန်ကျရမှု နှင့် အခွန်ရငွေနေည်းပါးမှု ကို ပိုမိုထင်သာမငြိသာ ရှိစေ

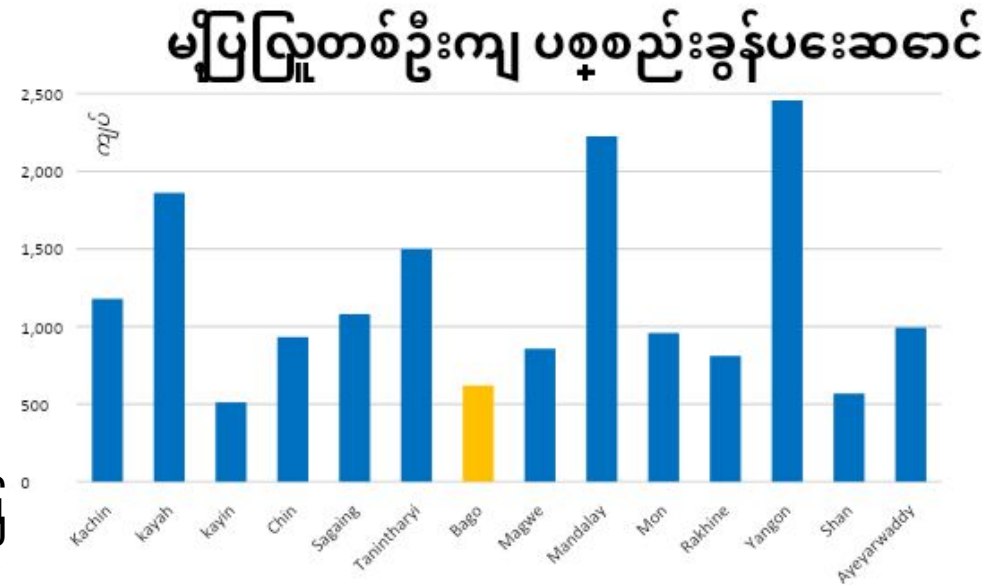
ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ အခွန်ရငွေများ

တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်များ၏ အခွန်ရငွေ အမျိုးအစားအလိုက် (လူတစ်ဦးကျလျှင်)

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၏ အခွန်ရငွေများ

- တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း မှီပြုသြူတစ်ဦးကျ ပစ္စည်းခွန်ကောက်ခံရရှိမှုမှာ ၆၂၀ ကျပ်ခန့်သာ ရှိ
- မုန့်စီပယ်အဖွဲ့များမှာ ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရေငွေအပေါ် မှီခိုနေရာ အခွန်ရငွေလျော့ကျခြင်းက ဖွံ့ဖြိုးရေးအခွင့်အလမ်းများကို ဆွဲဆောင် နိုင်မည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ရင်းနှီးမြုပ်နှံနိုင်စွမ်းကို အကန့်အသတ်ရှိစေ
- တိုင်းဒေသကြီး ပညာနယ်အစိုးရများကို ပိုမို မှီခိုရစေနိုင်ပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချပေးထားသည့် မုန့်စီပယ်အဖွဲ့များ၏ ဖြေထွန်းအောင်မြင်မှုများကို ထိခိုက်စေနိုင်
- အခြား ရငွေရလမ်းများ - ဥပမာအားဖြင့် ယစ်မျိုးခွန်၊ other surcharges

တိုင်းဒေသကြီး ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ရငွေအစီအစဉ်အပေါ် အခွင့်အာဏာများ

Table 2: Taxonomy of sub-national revenue arrangements

Revenue source	Local autonomy					
	Tax base		Tax rate		Administration	
	Typical	Myanmar	Typical	Myanmar	Typical	Myanmar
Own-revenue assignments (Schedule 5)						
Property tax* and wheel tax	✓	✓	✓	✓	Possibly	✓
Other Schedule 5 taxes	✓	Possibly	✓	Possibly	Possibly	✗
Revenue sharing	✗	✗	✗	✗	Possibly	✗
Surcharges on national taxes	✗	N/A	✓	N/A	Possibly	N/A

Source: Adapted from [Fedelino and Ter-Minassian \(2010\)](#) and [World Bank \(2015\)](#); *[McDonald and Hein \(2017\)](#); Note: N/A = Not Applicable

ဆွေးနွေးစေလိုသည့်အကကြောင်းအရာများ

- အသုံးစရိတ်တာဝန်ဝတုတရားများ ရှင်းလင်းမှု
- လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများ၏ အခန်းကဏ္ဍ
- ဆက်စပ်၍ ဘဏ္ဍာရေးအမှီအခိုကင်းမှု
- ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေရငွေ တိုးမြှင့်နိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများ
  - အခြားသာမန်ရငွေများ
  - အခွန်ရငွေများ (အခွန်စီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ အခွင့်အလမ်းများ)
- လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ
- အခွန်ဝေခွဲနှင့် transfers pool အပကြောင်းအလဲ
- Subjective changes in transfer
- စသည် ...